

Projekto pavadinimas – Mokytojų mokymo programa gabiams ir talentingiems mokiniams ugdyti (GATE)
2021-1-LT01-KA220-SCH-000027713

Mokytojų mokymo programa gabiams ir talentingiems mokiniams ugdyti (GATE): Apklausos rezultatų ataskaita – Lietuva

Autoriai

Daiva Bartninkienė

Vida Drasutė

Stefano Corradi

*Vytauto Didžiojo universitetas,
Kaunas, Lietuva*

VšĮ „eMundus“, Kaunas, Lietuva

VšĮ „eMundus“, Kaunas, Lietuva

Kaunas, Lietuva

vida.drasute@emundus.lt

stefano.corradi@emundus.lt

Daiva.Bartninkiene@vdu.lt

Iš anglų kalbos vertė: Emilė Bagdžiūnaitė, VšĮ „eMundus“

1. Pagrindinė informacija

- 1.1. **Organizacijos partnerės:** Vytauto Didžiojo universitetas ir VšĮ „eMundus“
- 1.2. **Apklausos vykdymo laikotarpis:** 2022 m. balandžio–birželio mėn.
- 1.3. **Gauti atsakymai:** 47
- 1.4. **Ataskaitos sudarymo data:** 2022.06.15

2. Apklausos vykdymo metodika

Apklausa „XXI amžiaus mokytojo įvaizdis ugdant gabius mokinius“ vykdyta įgyvendinant tarptautinį projektą "GATE" („Mokytojų rengimo programa gabiams ir talentingiems mokiniams ugdyti“, orig. "Teachers Training Programme to Support Gifted and Talented Students")

(<https://www.gate2gifted.eu/>), kurio tikslas – tobulinti pradinio ugdymo mokytojų ir mentorių kompetencijas ir įgūdžius, siekiant ugdyti gabius ir talentingus mokinius (8-11 m. amžiaus) bei jiems padėti išnaudoti kiek galima daugiau savo potencialo.

Šio tyrimo, kuris vykdytas analizuojant apklausos gautus rezultatus, tikslas – geriau suprasti vienos iš pagrindinių projekto „GATE“ tikslinės auditorijos dalyvių (pradinio ugdymo mokytojų, mentorių, edukatorių), nuomonę, įžvalgas, iššūkius, pageidavimus, kai kalbama apie gabių ir talentingų mokinių mokymą.

Apklausa vykdyta pasinaudojant „Google Forms“ apklausų rengimo įrankiu. Apklausa elektroniniu paštu išsiųsta Lietuvos mokykloms (administracijai) ir mokytojams (tiesioginiais kontaktais), su kuriais susisiekta dar projekto pradžioje (2022 sausio - balandžio mėn.), taip juos įtraukiant į projekto veiklas kaip

Europos Komisijos parama šios publikacijos rengimui nelaikoma pritarimu jos turiniui, atspindinčiam autorių požiūrį. Komisija taip pat negali būti laikoma atsakinga už bet kokią publikacijos turinio panaudojimą.

Projekto pavadinimas – Mokytojų mokymo programa gabiams ir talentingiems mokiniams ugdyti (GATE)
2021-1-LT01-KA220-SCH-000027713

asocijuotus partnerius. Pasirenkant mokyklas ir juose dirbančius mokytojus, atsižvelgta į ankstesnę jų patirtį gabių vaikų ugdyme ir motyvaciją ar susidomėjimą tobulinti gabių vaikų mokymą taikant naujus mokymo metodus. 47 mokytojai atsakė į klausimą, suteikdami mums galimybę daugiau sužinoti apie mokytojų nuomonę ir iššūkius, su kuriais susidūrė ugdydami gabius mokinius.

Apklausoje pateikti ir naudoti apibrėžimai:

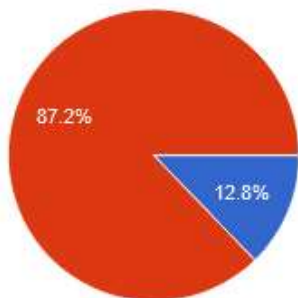
- Gabūs mokiniai:
 - I. „Mokiniai, kurių IQ yra ne mažesnis kaip du standartiniai nuokrypiai nuo vidurkio (ne mažiau kaip 130 IQ)“
 - II. „Mokiniai, kurie atlieka arba turi galimybę atlikti aukštesnio lygio užduotis ir veiklas, palyginti su jų bendraamžiais“
- Socialinis emocinis ugdymas (SEU) „procesas, kurio metu vaikai ir suaugusieji įgyja žinių, nuostatų, įgūdžių ir kompetencijų šiose srityse: savo emocijų suvokimas ir valdymas, pozityvių tikslų išsikėlimas ir pasiekimas, kitų globa ir rūpinimasis kitais, pozityvių santykių su kitais kūrimas ir palaikymas, tinkamas tarpasmeninių santykių situacijų valdymas, atsakingas sprendimų priėmimas“.
- GATE mokiniai – šioje anketoje šis terminas naudojamas kalbant apie „GATE“ projekto vieną iš tikslinių grupių – gabius mokinius.
- STEAM ugdymo metodas apibrėžiamas kaip „ugdomas, integralus mokymosi metodas, nukreiptas į kompleksinę tikrovės reiškinių pažinimą, pritaikymą ir problemų sprendimą ugdant mokinių gebėjimus gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos, menų ir matematikos kontekste bei padedantis nukreipti mokinių klausimus, dialogą ir kritinį mąstymą teisinga linkme“.

3. Apklausos rezultatai

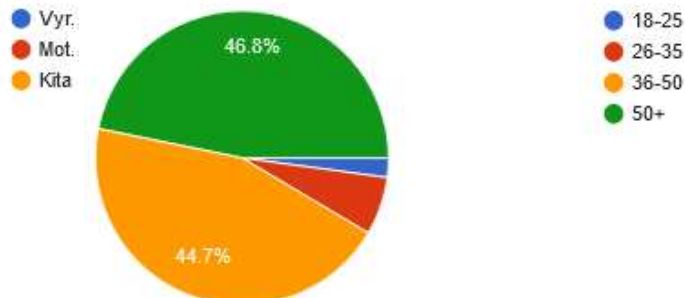
3.1. Socialinė-demografinė informacija

Iš 47 respondentų, **41 (87,2 %) - moterys**, o **6 (12,8 %) – vyrai**. Amžiaus grupės: **46,8 % mokytojų** vyresni nei penkiasdešimties, o **44,7 % mokytojų** amžius svyruoja nuo **36 iki 50 metų**. Likusios (**6,4 %**) ir (**2,1 %**) mokytojų grupės yra atitinkamai **26–35** ir **18–25 metų amžiaus**. Tai rodo, jog didžioji dalis respondentų turi nemažą mokymo patirtį. **68,1 % mokytojų** teigė turintys **daugiau nei 15 metų profesinę patirtį**, o **14,9 %** teigė turintys **10-15 metų patirtį**. Tas pats procentas mokytojų teigė turintis **1-5 metų patirtį**. Likusieji t.y. (**2,1 %**) mokytojų teigė turintys **6–10 metų darbo patirtį**. Peržvelgus gautus rezultatus, galime teigti, jog daugiausiai apklaustųjų buvo vidutinio amžiaus mokytojos/ai, turinčios/ys ilgametę darbo patirtį.

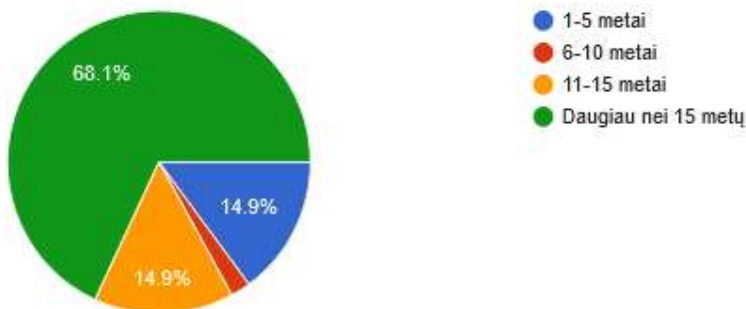
Projekto pavadinimas – Mokytojų mokymo programa gabiems ir talentingiems mokiniams ugdyti (GATE)
2021-1-LT01-KA220-SCH-000027713

1 pav. – Lytis

2 pav. – Amžiaus grupės

3 pav. – Mokymo patirtis

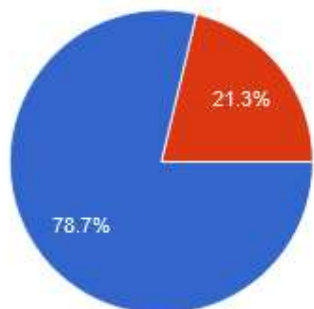
Apklausos dalyviai moko įvairių mokymo dalykų, iš rezultatų matome, kad pasirinkti net 8 skirtingi. Apklausos dalyviai moko *muzikos, istorijos, lietuvių kalbos, užsienio kalbų, matematikos, fizikos, dailės, informatikos*. **57,4 %** respondentų moko **1–12 klasių mokinius**, o likę **42,6 %** dirba mokyklose, kuriose yra tik **pradinis ugdymas**.

Didžioji dauguma apklausoje dalyvavusių mokytojų (**78,7 %**) dirba tik mokyklose, tačiau nemažai jų (**21,3 %**) dirba ne tik mokyklose, bet taip pat ir **aukštosiose mokyklose, neformaliojo švietimo centruose, įstaigose, kuriose mokomi gabūs vaikai, ar kitose įstaigose**. 6 pav. pavaizduotas šių procentų pasiskirstymas:

- **31,6 %** – „Gifted“ vaikų ugdymo įstaigose
- **5,3 %** – aukštosiose mokyklose
- **21,1 %** – neformaliojo švietimo įstaigose
- **52,6 %** – kitose įstaigose

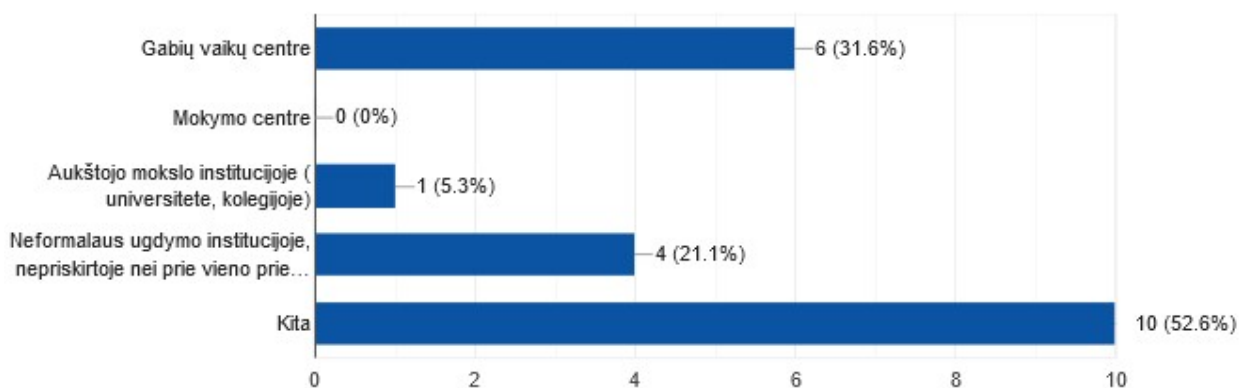
Sąvoka „Kitos įstaigos“ apima *sporto centrus, specialiojo ugdymo centrus*.

Projekto pavadinimas – Mokytojų mokymo programa gabiems ir talentingiems mokiniams ugdyti (GATE)
2021-1-LT01-KA220-SCH-000027713

● Tik mokykloje ● Ir kitoje įstaigoje

4 pav. – Darbovietė

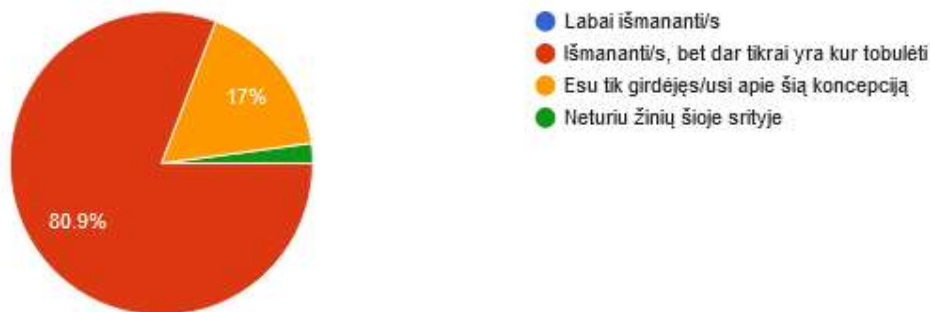
5 pav. – Kitos institucijos

3.2. Mokytojų nuomonė apie gabių vaikų ugdymą, STEAM metodiką ir socialinį-emocinį ugdymą (SEU)

Šioje klausimyno dalyje mokytojų prašyta pasidalinti žiniomis apie **gabių mokinių ugdymą, STEAM metodiką ir socialinį-emocinį ugdymą**. Šios švietimo praktikos GATE projektui labai svarbios rengiant naują mokymo metodiką, tad gauti atsakymai padeda suprasti, ko dar turi išmokti mokytojai, jog galėtų sėkmingai mokyti GATE mokinius.

Pirmasis klausimas skirtas suprasti mokytojų žinias apie **gabių mokinių ugdymą**. Gauti rezultatai parodė, jog dauguma respondentų jau susipažinę su šia idėja, tačiau nesijaučia turintys pakankamai žinių, kad galėtų save vadinti srities ekspertais. **80,9 %** respondentų teigė esą „šiek tiek susipažinę su ja“, **17 %** mokytojų teigė tik girdėję apie tai, o **2,1 %** teigė niekada apie tai negirdėję ir praktikos neturi.

Projekto pavadinimas – Mokytojų mokymo programa gabiams ir talentingiems mokiniams ugdyti (GATE)
2021-1-LT01-KA220-SCH-000027713

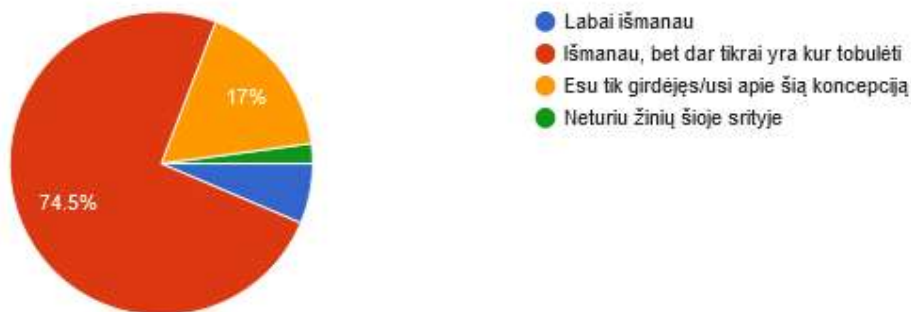

6 pav. – Žinios apie gabių mokinių ugdymą

Sekančio klausimo paskirtis – analizuoti mokytojų žinių apie **STEAM metodiką** lygmenį. Gauti panašūs rezultatai, bet pastebimas žymus skirtumas, t.y. **6,4 %** mokytojų teigė esą „puikiai išmanantys“ šią metodiką. Skirtumas tikriausiai atsiranda dėl didesnio STEAM mokymo metodo paplitimo. Kiti rezultatai:

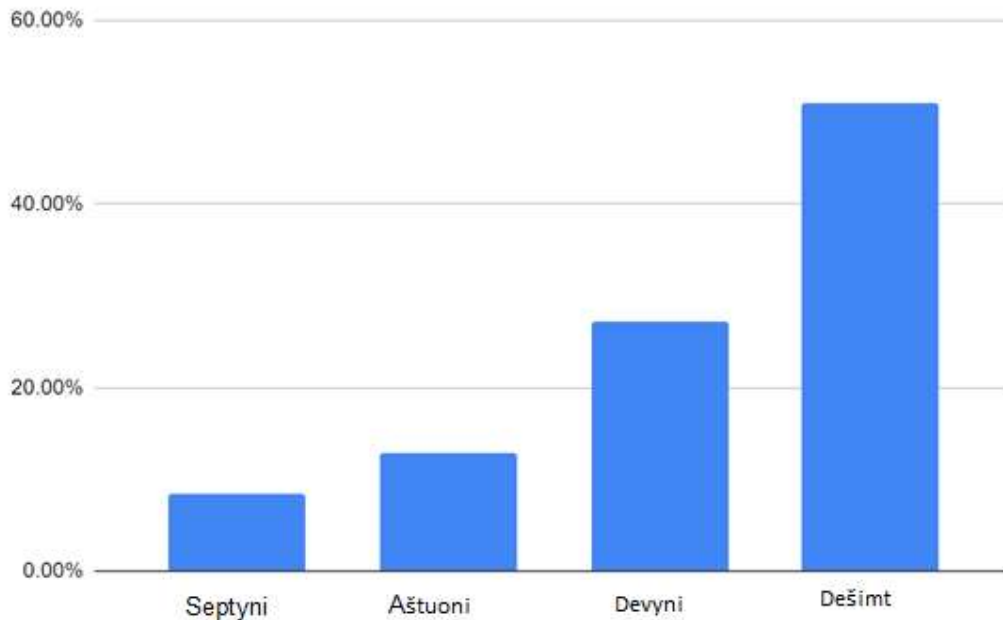
- **74,5 %** – Šiek tiek išmanau
- **17 %** – Tik dabar apie tai išgirdau
- **2,1 %** – Neturiu žinių

Mokytojų taip pat prašyta įvertinti **STEAM metodikos svarbą mokant GATE mokinius**. STEAM metodo svarba neįvertinta mažiau nei 7 balais (daugiausiai skirti balai – 9 ar 10 [**78,8 %**]), tai rodo, jog mokytojų nuomonę, STEAM metodikos pritaikymas mokant gabius mokytojus labai naudingas (jei ne esminis). 9 pav. pateikta gautų atsakymų santrauka.

7 pav. – Žinios apie STEAM metodiką

Projekto pavadinimas – Mokytojų mokymo programa gabiems ir talentingiems mokiniams ugdyti (GATE)
2021-1-LT01-KA220-SCH-000027713

8 pav. – STEAM metodikos svarba mokant GATE mokinius

Mokytojų paprašius dar labiau išsiplėsti apie STEAM metodikos svarbą ugdant gabius mokinius, pateikti atsakymai, keletas iš jų, pavyzdžiui:

„STEAM suteikia gabiams vaikams galimybę tobulinti kritinio mąstymo gebėjimus ir praktiškai pritaikyti įgytas žinias. Ši metodika ypatingai svarbi, nes ji leidžia derinti mokomuosius dalykus ir padeda vaikams juos išvysti kaip vieną dalyką, o ne atskirus informacijos vienetus.“

„STEAM metodika yra pagrįsta mokinių asmeninės iniciatyvos ir smalsumo skatinimu, dėl ko mokiniai aktyviai dalyvauja tiriamojoje veikloje, lavina savo gabumus ir talentus“.

„Skatinimas mokinių domėjimasis įvairiais mokomais dalykais, atsisakoma tradicinės pamokos modelio, įdarbinami vaikai, gerėja mokinių mokymosi rezultatai.“

„Reikalingas įvairių įgūdžių komplektas, platesnis ir gilesnis požiūris, įžvelgiamos sąsajos. Pati STEAM metodika parodo, kaip skirtingos disciplinos veikia kartu (pvz. matematika ir menai). Kritinis, originalus mąstymas, komunikaciniai gebėjimai ir kt.“

„Šiuolaikinių vaikų ugdymui reikalingos šiuolaikinio ugdymo metodikos, kurios padėtų sudominti, įtraukti mokinius per jiems įdomias veiklas. STEAM viena iš jų“.

„Manau, kad pritaikydami savo žinias, tyrinėdami įvairius reiškinius vaikai geriau suvokia mus supantį pasaulį, ugdo kritinį mąstymą“.

Projekto pavadinimas – Mokytojų mokymo programa gabiems ir talentingiems mokiniams ugdyti (GATE)
2021-1-LT01-KA220-SCH-000027713

„STEAM veiklos yra įtraukios, o tai labai svarbu norint sudominti vaikus, įtraukti į užduoties atlikimą ar tyrinėjimą“. „Manau, kad tai aktyvus mokymasis, kuriame mokinys pasireiškia/tobulėja visapusiškai. Tai įdomu, įtraukia. Mokiniai turi galimybę atskleisti įvairius talentus per veiklas.“

„Naudojant STEAM metodiką, išvelgiamas ryšys tarp įvairių disciplinų. STEAM – galimybė aiškinti teoriją daug paprasčiau ir praktiškiau.“

„STEAM metodika padeda ugdyti ne tik kritinio mąstymo įgūdžius, bet ir mokinių vaizduotę, nes atrandami skirtingi problemos sprendimo būdai.“

„Specifinės žinios yra svarbu, bet mąstyti, veikti, dirbti kompleksiskai tenka nuolat. Tad šiuos įgūdžius lavinti itin svarbu.“

„Mokiniams svarbu ne žinoti taisyklę, bet ją įsitikinti, patikrinti, o gal net atrasti patiems.“

„STEAM metodika apima daugiavfunkcinį mokymą, tad gabiems ir talentingiems vaikams taikant šią metodiką suteikiama daug didesnė laisvė į paieškas ir atradimus.“

„Dirbant STEAM metodu mokiniai pamato ryšį tarp disciplinų. STEAM - tai galimybė paaiškinti teoriją taip, kad ji būtų suprantama mokiniui, tai galimybė iškart pritaikyti žinias“

„Gebėjimas kelti aiškius, tinkamus klausimus, abejoti, įsitraukti į dialogą ir ugdyti kritinį mąstymą teisinga linkme - ugdymo prioritetas.“

„STEAM yra visuminis ugdymas. Gabiems mokiniams reikia stiprinti kritinį mąstymą, praktinį suvokimą apie STEAM dalykų taikymą praktikoje. Jiems labai svarbu kuo daugiau apjungti, kad atskiri dalykai sudarytų visumą“.

„Patyriminis STEAM ugdymas plečia mokinių saviraišką ir per praktiką lengviau įsiminti.“

„STEAM ugdymas - tai pakankamai novatoriškas ugdymas, padedantis tenkinant gabių vaikų poreikius, padedantis vaikams tobulinti kompetencijas. Taikant STEAM mokiniai mokiniai gali efektyviai įgyti žinių, jas pritaikyti naujoms problemoms spręsti, mokytis iš patirties. Taip pat mąstyti ir dirbti kūrybiškai.“

Pasikartojantys respondentų atsakymuose išryškunami dalykai kai kalbama apie STEAM ugdymą ir jo svarbą:

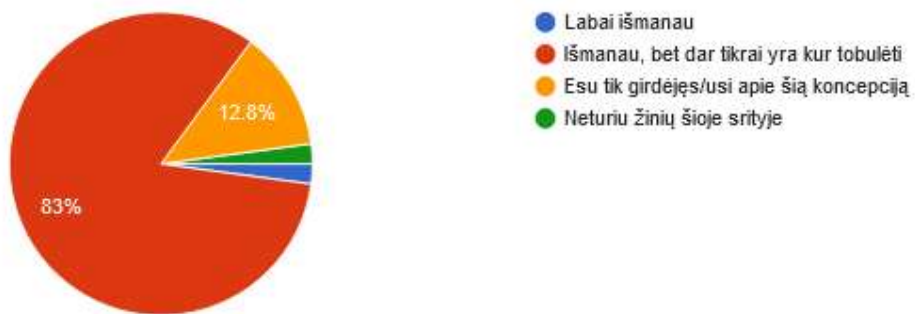
- *Daugiadiscipliniškumas*
- *Integralumas*
- *Kūrybinio ir kirtinio mąstymo ugdymas, kompleksinio darbo skatinimas*
- *Teorijos pritaikymas praktikoje*

Projekto pavadinimas – Mokytojų mokymo programa gabiems ir talentingiems mokiniams ugdyti (GATE)
2021-1-LT01-KA220-SCH-000027713

- *Geresnis mokinių įsitraukimas, turimų gebėjimų panaudojimas bei ugdymas*

Įvertinus mokytojų žinias ir nuomonę apie STEAM metodiką, tie patys dalykai vertinti ir kalbant apie **socialinį-emocinį ugdymą (SEU)**, kuris, nors ir nežymiai, pažįstamas geriau, nei anksčiau aptartos temos. Respondentų buvo klausiama: Kiek išmanote socialinį emocinį ugdymą (SEU) apibrėžiamą kaip „procesą, kurio metu vaikai ir suaugusieji įgyja žinių, nuostatų, įgūdžių ir kompetencijų šiose srityse: savo emocijų suvokimas ir valdymas, pozityvių tikslų išsikėlimas ir pasiekimas, kitų globa ir rūpinimasis kitais, pozityvių santykių su kitais kūrimas ir palaikymas, tinkamas tarpasmeninių santykių situacijų valdymas, atsakingas sprendimų priėmimas“?

85,1 % respondentų „*labai išmano*“, arba „*šiek tiek išmano*“ SEU, **12,8 %** mokytojų apie šią koncepciją girdėjo pirmą kartą, o **2,1 %** respondentų teigė nieko apie ją nežinantys. Žinių apie STEAM metodiką ir Gabių mokinių ugdymą palyginimas –

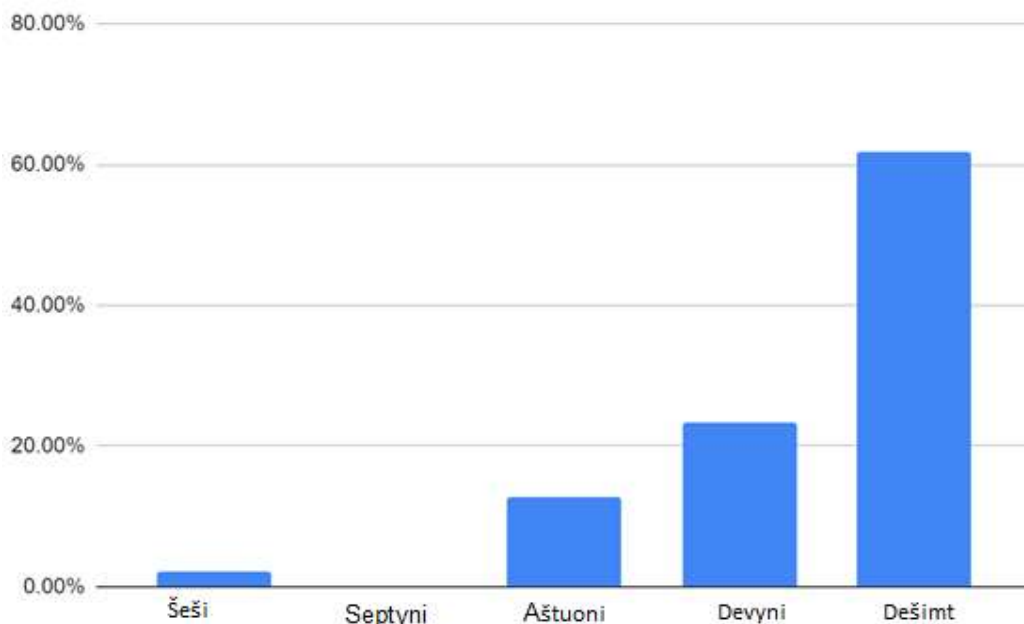

9 pav. – SEU žinios

Vertindami SEU svarbą mokant GATE mokinius nuo 1 iki 10 (1 – „*visiškai nesvarbu*“, 10 – „*labai svarbu*“) mokytojai nepriskyrė mažesnio balo nei 6. Daugiau nei **75 %** respondentų SEU svarbą įvertino **9** arba **10**. Tai įrodo, jog daugelis mokytojų SEU laiko labai svarbiu, jei ne būtinu įrankiu. Kitų atsakymų pasiskirstymas:

- **12,8 %** mokytojų SEU svarbą įvertino **8**.
- **2,1 %** mokytojų SEU svarbą įvertino **6**.
- Nei vienas respondentas SEU svarbos neįvertino **7**.

Projekto pavadinimas – Mokytojų mokymo programa gabiems ir talentingiems mokiniams ugdyti (GATE)
2021-1-LT01-KA220-SCH-000027713

10 pav. – SEU svarba GATE studentų mokymui

Tyrinėjant SEU svarbos įvertinimo pagrindimą, mokytojai pateikė tokius atsakymus, keletas atrinktų pavyzdžių:

„Norint pasiekti aukštų mokymosi rezultatų (ir daugiau), vaikas privalo būti emociškai stabilus, jaustis saugiai ir ramiai. Tinkamas emocijų atpažinimas ir pažinimas bei valdymas padeda geriau prisitaikyti, suprasti ir kontroliuoti save, bei pozityviai veikia įvairius gyvenimo aspektus, tarp jų ir akademinį.“

„Motyvacija mokytis žymiai pagerėja, kai vaikas jaučiasi emociškai saugus, geba bendrauti ir bendradarbiauti.“

„Besimokydami saugioje aplinkoje, būdami bendruomeniški, empatiški vaikai gali pasiekti geresnius rezultatus.“

„SEU svarbu mokykloje ir todėl, kad darbas, ugdymo procesas būtų produktyvesnis“.

„Per SEU skatinamas mokinių ir mokytojų bendradarbiavimas. Mokiniai nori įsitraukti į komandinį (grupinį) darbą.“

„Savęs pažinimas yra viena esmingiausių siekiamybių. Išmokus valdyti savo emocijas, pozityviai mąstyti, integruotis į visuomenę, atsakingai priimti sprendimus, gyvenama prasmingai, produktyviai, žmogus tampa kuriančiu visuomenės nariu.“

Projekto pavadinimas – Mokytojų mokymo programa gabiems ir talentingiems mokiniams ugdyti (GATE)
2021-1-LT01-KA220-SCH-000027713

„Dažnai gabūs vaikai yra ne tik gabūs, bet ir turi elgesio ar emocijų sunkumų ar sutrikimų, todėl išmanyti, žinoti SEU yra labai svarbu.“

„Gabūs vaikai dažnai stokoja socialinių emocijų įgūdžių, todėl ypač jiems SEU turėtų būti vienas iš mokymo programos dalykų“

„Gebantis atpažinti ir suvaldyti emocijas mokinys, gebės geriau suprasti ir kitą, kurti pozityvius santykius su kitais, įsitraukti į bendrą veiklą, kurti kartu.“

„Talentingam mokiniui be socialinio emocinio mokymosi, bus labai sunku pritaikyti savo gabumus platesniu kontekstu“.

„Gyvename ne vieni, labai svarbu pažinti ir valdyti savo emocijas. Santykis su kitais.“

„SEU ypač reikalinga šiandieniniame mokyme“

„Kiekvienam mokiniui labai svarbu įgyti kuo daugiau socialinių emocijų įgūdžių, mokykla yra ta institucija, kurioje ši sritis itin svarbi. Kai kalbame apie gabius mokinius, juk gabus mokinys gali nemokėti dirbti grupėje, ar suvaldyti savo emocijų išitikus nesėkmei. To mokyti ir mokytis pačiam yra labai svarbu. O gabesniam reikia padėti suprasti, kad jis geba daugiau.“

„Mokytis pažinti save, atrasti ir pamatyti savo gebėjimus yra labai svarbu, taip pat nebijoti pasakyti savo nuomonę, bendrauti, dalyvauti projekcinėje veikloje, kurti ir atskleisti savo emocijas - didelė sėkmė mokant gabius vaikus.“

„Socialinis emocinis mokymasis gali turėti lemiamą reikšmę visapusiško labinimosi motyvacijai kelti.“

„SEU yra svarbus ne tik gabiems, bet ir visiems mokiniams. Toks ugdymas leidžia mokiniams pajusti didesnę ugdymosi sėkmę, jausti pozityvias emocijas, susijusias su mokymosi procesu. Mokiniam emocinės kompetencijos yra labai svarbu.“

„Labai svarbu, kad gabūs vaikai įgytų žinių, nuostatų, įgūdžių ir kompetencijų savo emocijų suvokime ir valdyme, pozityvių tikslų išsikėlime ir pasiekime, pozityvių santykių su kitais kūrimo ir palaikyme.“

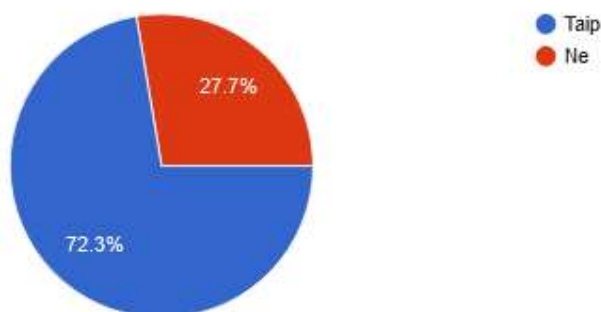
„Žinios ir įgūdžiai, profesionalumas tinka ir robotams, žmogui reikia savęs pažinimo, empatijos, bendravimo su kitais, santykių kūrimo“.

„Labai svarbu išmokti pažinti save, atrasti savo gebėjimus, taip pat svarbu nebijoti išreikšti savo nuomonę, bendrauti, dalyvauti veiklose, leisti šėlti vaizduotei ir atskleisti jausmus, nes tai atneša didelę sėkmę. Visa tai ypač svarbu mokant gabius vaikus.“

Projekto pavadinimas – Mokytojų mokymo programa gabiams ir talentingiems mokiniams ugdyti (GATE)
2021-1-LT01-KA220-SCH-000027713

Apibendrinant mintis apie SEU svarbą mokinio ugdymui daugelio respondentų nuomone SEU yra kelias ne tik į geresnę savęs pažinimą (savivoką), savitvardą, bendravimą ir bendradarbiavimą, bet ir padeda pasiekti mokinį, tai ir kelias į motyvaciją, geresnę ugdymo procesą, geresnius ugdymo pasiekimus, rezultatus, vidinį saugumą, sėkmę.

Pateikti atsakymai į klausimą „Ar turite ankstesnės mokymo patirties, susijusios su prieš tai minėtomis temomis (Gabių vaikų ugdymas, STEAM ir SEU)?“ rodo, jog mokytojai gana gerai susipažinę su apklausoje nagrinėtomis švietimo praktikomis. Beveik trys ketvirtadaliai iš jų (**72,3 %**) teigė turintys tam tikros patirties mokant gabius vaikus, pasitelkiant STEAM ar SEU metodikas.

11 pav. – Patirtis gabių vaikų švietime, STEAM arba SEU

Patirtis konkrečiose švietimo srityse pasiskirsto taip:

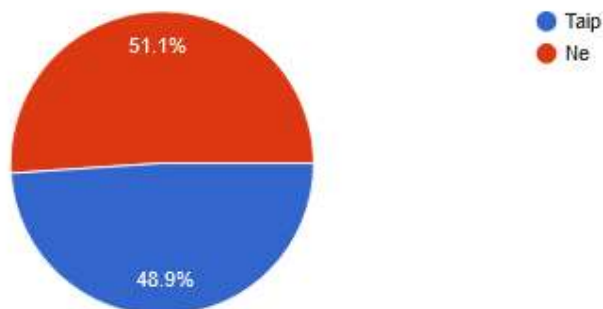
- **37,1%** mokytojų nurodė turintys patirties **gabių vaikų švietime**
- **62,9 %** atsakė turintys patirties dirbant su **STEAM metodika**
- **57,1 %** naudoja **SEU**

Mokytojų paklausus, iš kur įgijo patirties, daugelis teigė, jog su šiomis metodikomis susipažino **profesionalių kursų ar seminarų metu.**

3.3. Mokytojų patirtis dirbant su gabiais vaikais

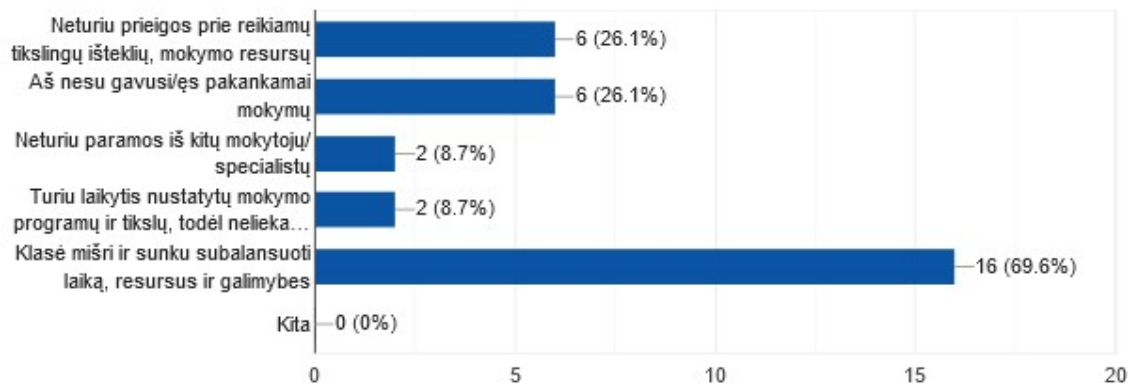
Panagrinėjus mokytojų žinias apie gabių mokinių ugdymą, STEAM ir SEU, bandyta atidžiau panagrinėti patirtį dirbant su gabiais vaikais. 13 anketos klausimas mokytojų klausė, ar jie žino savo klasėse turintys GATE (gabių) mokinių. Beveik pusė respondentų (**48,9 %**) klasėje turi bent vieną oficialiai gabiu pripažintą mokinį.

Projekto pavadinimas – Mokytojų mokymo programa gabiams ir talentingiems mokiniams ugdyti (GATE)
2021-1-LT01-KA220-SCH-000027713

12 pav. – Mokytojai, dirbantys su gabiais vaikais savo klasėse

Mokytojų, dirbančių su gabiais vaikais, prašyta papasakoti apie iššūkius, su kuriais susiduria. Pasirodo, jog pati opiausia problema – skirtingas klasės mokinių gebėjimų lygis, apsunkinantis tinkamo balanso kiekvienos pamokos metu atradimą. Šią problemą paminėjo beveik **70 %** mokytojų. Kiti skundėsi **ištekliais (26,1 %)**, **apmokymų (26,1 %)**, **kolegų palaikymo trūkumu (8,7 %)** ir **nacionalinių mokymo programų apribojimais (8,7 %)**.

13 pav. – Iššūkiai, su kuriais susiduriama mokant GATE mokinius

Mokytojų klausta, ar mokyklos, kuriose dirba, taiko tam tikrus metodus dirbant su GATE mokiniams. Daugiau nei pusė mokytojų atsakė „*Taip*“ (**71,7 %**). Tai parodo, jog problema ypač opi Lietuvoje.

Kaip vieną iš metodų, kurį taiko mokydami gabius mokinius, pedagogai dažniausiai įvardijo „*diferencijuotą mokymą*“ – mokymo būdą, kai gabiams mokiniams pateikiamos sudėtingesnės užduotys ar pamokos metu sudaromos gabių mokinių grupelės.

3.4. Mokytojų požiūris į XXI amžiaus įgūdžius

Projekto pavadinimas – Mokytojų mokymo programa gabiems ir talentingiems mokiniams ugdyti (GATE)
2021-1-LT01-KA220-SCH-000027713

Paskutinė klausimyno dalis skirta XXI amžiaus įgūdžių analizei. Mokytojų prašyta pateikti nuomonę apie:

1. Šių įgūdžių svarbą
2. Gebėjimą taikyti šiuos įgūdžius

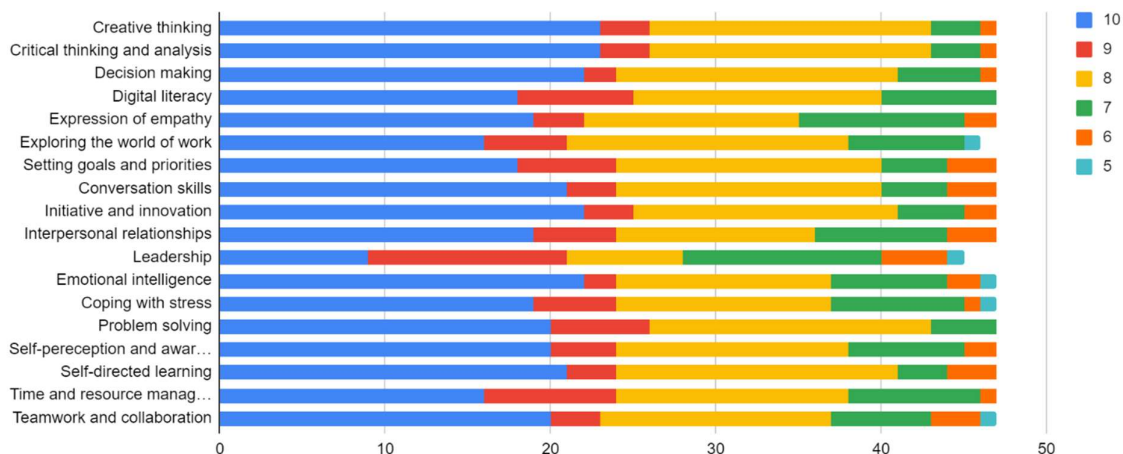
Abiem klausimams priskirti balai nuo 1 („visiškai nesvarbūs“/„visiškai nesugebu“) iki 10 („labai svarbūs“/„pilnai sugebu“)

Klausimyne įvardijami įgūdžiai:

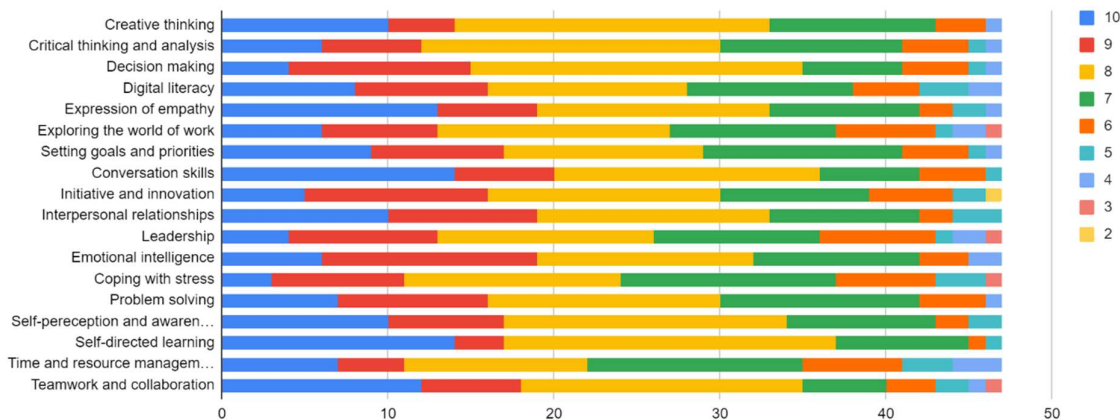
- **Kūrybinis mąstymas**
- **Kritinis mąstymas ir analizė**
- **Sprendimų priėmimas**
- **Skaitmeninis raštingumas**
- **Atjauta**
- **Darbinio gyvenimo tyrinėjimas**
- **Tikslų ir prioritetų nusistatymas**
- **Bendravimo įgūdžiai**
- **Iniciatyvumas ir inovatyvumas**
- **Tarpasmeninių santykių palaikymas**
- **Lyderystė**
- **Emocinis intelektas**
- **Streso įveikimas**
- **Problemų sprendimas**
- **Savivoka ir suvokimas**
- **Savarankiškas mokymasis**
- **Laiko ir resursų valdymas**
- **Komandinis darbas ir bendradarbiavimas**

Klausimų rezultatai apibendrinti 14 ir 15 pav.

Projekto pavadinimas – Mokytojų mokymo programa gabiems ir talentingiems mokiniams ugdyti (GATE)
2021-1-LT01-KA220-SCH-000027713

14 pav. - XXI amžiaus įgūdžių svarba

15 pav. – XXI amžiaus įgūdžių taikymas

Grafikų palyginimas rodo, jog XXI amžiaus įgūdžiams priskirta svarba skiriasi nuo mokytojų XXI amžiaus įgūdžių taikymo įsivertinimo. Galima teigti, jog visi įgūdžiai mokytojams yra maždaug vienodai svarbūs, tačiau dažnai jaučiamas jų trūkumas.

4. Išvados

Apklausoje nagrinėtos mokytojų žinios, nuomonė, įžvalgos ir įgūdžiai mokant gabius mokinius.

Klausimynas analizavo mokytojų žinias ir įgūdžius naudojant STEAM metodą, SEU ir XXI amžiaus įgūdžius, kurie laikomi ypač svarbiais efektyviam GATE (gabių) mokinių ugdymui. Apklausa parodė, kad mokytojai jau susipažinę su gabumo koncepcija ir daugelis jų jau turi patirties gabių mokinių ugdyme, tačiau norėtų

Europos Komisijos parama šios publikacijos rengimui nelaikoma pritarimu jos turiniui, atspindinčiam autorių požiūrį. Komisija taip pat negali būti laikoma atsakinga už bet kokią publikacijos turinio panaudojimą.

Projekto pavadinimas – Mokytojų mokymo programa gabiems ir talentingiems mokiniams ugdyti (GATE)
2021-1-LT01-KA220-SCH-000027713

atnaujinti turimas žinias, įgyti naujų kompetencijų, sužinoti daugiau gabių mokinių ugdymui pritaikomų pavyzdžių, praktinių dalykų.

Toliau tęsiant GATE projektą ir jo veiklas, svarbu prisiminti, jog žinias reikia atnaujinti ne tik pradedančius ugdyti gabius vaikus mokytojus, bet ir mokytojus, kuriems jau pažįstamos diskutuotos temos ir kurie dažnai turi daugiau, bet beveik panašią patirtį.

Mokymų kursas mokytojams, kurie ugdo tik gabius mokinius ar klasėje, kurioje moko turi gabių mokinių, antrasis projekto siekinys, ir mokymų metu sieksime ne tik atnaujinti mokytojų žinias, bet ir įveikti išsakytus iššūkius, spragas, išvystamas apklausos rezultatuose. Pirmiausia, siūloma tobulinti mokytojų įgūdžius taikant įtraukiojo ugdymo principus, nes daugeliui mokytojų skirtingų gebėjimų mokiniai klasėje yra apribojimas, o ne išteklius. Mokymų metu taip pat ugdomi bus SEU, STEAM, skaitmeniniai bei laiko ir resursų valdymo įgūdžiai, kurie XXI amžiuje ypač reikalingi.